

Oni znaju

Piše: fra Miljenko Stojić, OFM

S tajao sam pred samostanom na Širokom Brijegu da uhvatim još malo sunca, istina jesenjeg, ali vrijedi. Približiše mi se dvoje hodočasnika, negdje s engleskog govornog područja. Mislilo sam da će me upitati malo o povijesti, pobijenim fratrima, jer sam ih vidio da dolaze iz pravca ratnog skloništa. Međutim, upitaše me nešto drugo. Zanima ih što ovoliki broj mladih radi u crkvi, u rani popodneveni čas. Nasmiješih se. Shvatio sam njihovu zbunjenost. Rekoh im da je to ovdje nešto prirodno, mladež ide u obližnju srednju školu pa prije početka nastave ili na njezinom kraju svrate pomoliti se Bogu. Odvratilo mi da kod njih takve stvari nisu prirodne i da nam se dive. Što drugo, odgovorih im zadovoljnim smiješkom.

Hvala Bogu, u ovim našim krajevima još je puno toga prirodnog, što na drugim mjestima nema. Duhovnost koja je posijana dobro se drži pred naletima tzv. suvremenog vremena. Ne očituje se to u nekoj zatvorenosti, bijegu, dapače, svi su vrlo otvoreni raznoraznim tijekovima u društvu. Međutim, na drugi način shvaćaju suvremenost oko sebe. Ona nije nešto čemu se klanjanju, nešto što im bez bilo kakvih poteškoća krade ono što imaju. Samo je običan protok vremena i ništa drugo. A vrijednosti ostaju i nikada se ne mijenjaju.

Izrečeno itekako dobro potvrđuje devetnica uoči blagdana Velike Gospe na Širokom Brijegu. Prvog dana devetnice sv. misi nazoči više tisuća vjernika. Jasno je da se taj broj kasnije povećava. I ne osjeća se »dernečko« raspoloženje, na stranu oni koji umjesto dobrodošle prodaje određenih stvari u prikrajku nametljivo nude ovo i ono. Raspoloženje je pobožno, ljudi su svjesni da je ovdje Bog s njima i da bi i oni trebali biti s njim. Uvijek

me to ispuni snagom i vrati me u ranu mladost. Imala je majka pravo što me ovamo vodila. Nisam zaboravio taj ugođaj u sebi, sada ga združujem s ovim novim datostima i sretan sam.

Počeh s mladeži, pa odoh na nas starije. Možda je i bolje tako. Zajedno smo, iako svatko ima svoju ulogu. Pa hajde da se ovdje zajednički prisjetimo onog glasovitog Hodočašća mladeži, krajem srpnja. Hrlilo se tada na Široki Brijeg sa svih strana. Hercegovina je vrila, priključivala joj se Dalmacija, Slavonija... A vrijeme je bilo komunističko, takvo da ga nastojiš zaboraviti i izboriti se za neko svoje. Što sve nisu činili da ometu ovaj mirotvorni hod. Jedna od smicalica je bila da ne daju autobuse za prijevoz hodočasnika. Podrazumijeva se da su prije marljivo prijetili okolo i nastojali utjerati strah u kosti. Ali uzalud. Mladež se dovijala na razne načine, s njima i velik broj starijih, te stizala na Bakamušu. Odatle se u zakazano vrijeme skupina po skupina u mimohodu kretala prema širokobriješkom svetištu. Poput vojske, samo što su umjesto pušaka nosili svoje misli. Prolazili su pokraj zatvorenog ratnog skloništa. Vlasti su revno bdjele da netko ne bi tamo svratio i pomolio se. Kao da će od toga postati gori nego što je bio. Očito, njihova istina i istina hrvatskog puka nimalo se nije poklapala.

Moliti za „pobjednike“

Ovih dana ponovno malo više slušam o događanjima ovdje na Širokom Brijegu tijekom i u poraću Drugog svjetskog rata. Povjerenstvo za obilježavanje i uređivanje grobišta iz Drugog svjetskog rata i poraća, koje smo ovdje osnovali, bilo je izbrojilo da ima oko 150 što manjih, što većih grobišta koje su komunisti napravili za nekoliko dana. Ali izgleda da ih ima više. Otkrilo se to kada smo počeli križevima obilježavati mjesta ubojstva i pokopa te saslušali one koji su pridolazili da nam nešto kažu. Komunisti su ubijali na razne načine i nisu nikoga štedjeli. Sada starac, tada dečko, priča kako su zaklali 5 zarobljenika.

Vodio je konja i opčinjeno zurio u ono što se događa pred njegovim očima. A onda se udaljio ostavivši konja i sve drugo, kaže, zgdio mu se život. Činilo mi se da sam znao o čemu priča. Nešto slično govorila mi je, također ovih dana, jedna baka na Biokovu. Pošli smo, naime, tamo tražiti skupinu poubijenih zarobljenika dovedenih sa Širokog Brijega. Među njima je, navodno, i skupina franjevaca. Svjedok iz druge ruke već nas je prije doveo do jedne jame, ali nije bio potpuno uvjeren je li to ona koju mu je pokazao očevitac događaja. A bilo je to šezdesetih godina prošlog stoljeća, kasnije više nikada nije tuda naišao. Baka je gledala, prisjećala se dana svoje mladosti, i onda na kraju potvrdila da je baš to ta jama. Pa je ušla u pojedinosti, koje je vidjela i koje je čula. Ne smije čovjek dopustiti da mu se zgadi život, ali treba odbaciti svako zlo. Neke stvari ljudi pri zdravoj pameti ne mogu raditi, osim ako ih nije obuzelo zlo i potamnilo im duh. Za takve treba moliti, jer oni nisu nikakvi pobjednici, samo su jadni, bijedni gubitnici.

Pustiti svjetlo u tamu prošlosti

Ne stoje priče da se ne treba vraćati u prošlost. Stajale bi da je ta prošlost pročišćena, ali nije. Puno su nam lagali, a na laži se ne može graditi nikakva budućnost. Zbog toga treba pustiti svjetlo u tu tamu i onda na tim temeljima dalje graditi. Mladež, ovakva kakva jest, vjerujem da to zna. Da ne zna, ne bi se ovako molila, nego bi se priključila cajkama, uživanjima i zabavljanjima te bauljala ovom zemljom dok ne dođe do zida. Nažalost, ni tada ne bi ništa shvatila. Zbog toga bi nestala u mraku. Nešto kao tamo na Zapadu. Misle da su pokucali na vrata raja, a ne znaju što će im biti s mladim naraštajima. Prevarila ih »svjetlost« tog njihova raja.

Iako Skupa mladih više nema, to ne znači da je mladež otišla sa Širokog Brijega. Na samom početku rekli smo da to nije tako. Spomenimo samo Franjevačku mladež. Nekoliko stotina njih na franjevački način promišlja svoj život. I dobro im je. Sutra će biti rasuti u različite pore društva, kao što su

to oni pred njima. Oblikovat će tada našu sadašnjost i našu budućnost. Ne treba, dakle, patiti zbog nekih bivših vremena. Određeni su se oblici potrošili, treba tražiti nove. Nije ni čudo da se to dogodilo devedesetih godina prošlog stoljeća. Komunizam nestao, krenulo se u rat. A onda su nastupila vremena koja traže drukčija oblikovanja.

Dok o svemu ovome razmišljam, polako snujem kako platiti troškove identifikacije fratara i civila pobijenih u Knešpolju i u Ljubuškom. Ne brinem se, samo razmišljam. Znam da su sve ovo dobre namisli i da samo treba ići u skladu sa svojim Bogom. Kaže mi to povijest Širokog Brijega, kažu mi to misli nastale na njoj.

ODRŽAN 3. SIMPOZIJ STOPAMA POBIJENIH

Piše: Marijana Bošnjak, FSR

Vicepostulatura postupka mučeništva »Fra Leo Petrović i 65 subrača«, na čelu s vicepostulatorom fra Miljenkom Stojićem, na Širokom Brijegu priredila je 2. listopada 3. simpozij »Stopama pobijenih«.

I ove godine program je započeo svetom misom koju je predslavio dr. fra Robert Jolić, a suslavili su fra Miljenko Stojić i fra Sretan Čurčić.

Po završetku misnog slavlja nastavio se program simpozija izlaganjima prof. dr. sc. Branimira Lukšića, prof. dr. sc. Ive Lučića te gosp. Vice Nižića.

Prof. dr. sc. Branimir Lukšić koji je imao izlaganje na temu Hrvatski križni put i britanska uloga u njemu. Prof. dr. sc. Ivo Lučić je govorio na temu Pronalaženje posmrtnih ostataka ubijenih u Drugom svjetskom ratu i poraću te doprinos Vicepostulature postupka mučeništva »Fra Leo Petrović i 65 subrača«. U trećem izlaganju gosp. Vice Nižić se osvrnuo na rad Povjerenstava za uređivanje i obilježavanje grobišta iz Drugog svjetskog rata i poraća na području općina Široki Brijeg, Ljubuški, Neum, Posušje i Busovača.

Ugodno iznenađenje na ovom simpoziju je bila nazočnost gospičko-senjskog biskupa i crkvenog povjesničara dr. Mile Bogovića.

Uostalom, braćo, radujte se, usavršujte se, tješite se, složni budite, mir nježite i Bog ljubavi i mira bit će s vama. 2 Kor 13, 11
Ta siromaha svagda imate uza se i kad god hoćete možete im dobro činiti, a mene nemate svagda. Mk 14, 7

Franjinim STOPAMA

List FSR-a i štovatelja svetog Franje
Široki Brijeg, prosinac 2011. • Godište I, broj 3 • Cijena 3 KM

Bog želi
ući u
tvoj dom

**Na dobro Vam došao Božić
i Sveto porođenje Isusovo!**

ISSN 2232-8580

917722321858001